

7. oktober 2016

Til Børne- og Undervisningsudvalget

Mangel på faglært arbejdskraft

Aftalen om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser har som et af sine hovedformål at sikre, at danske virksomheder kan rekruttere et tilstrækkeligt antal kvalificerede faglærte. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har i en analyse vist, at der i 2025 kommer til at mangle 72.000 faglærte. Men allerede nu har virksomheder inden for en række betydende sektorer problemer med at skaffe de nødvendige faglærte medarbejdere.

Erhvervsuddannelsesreformen indeholder således en målsætning om, at 25 % af eleverne fra folkeskolen i 2020 skal søge en erhvervsuddannelse, og at denne andel skal stige til 30% i 2025. At det umiddelbart er svært at nå denne målsætning viser de seneste optagelsestal¹ til erhvervsuddannelserne. I 2015 søgte 18,5 % af eleverne fra 9./10. klasse en erhvervsuddannelse. I 2016 var denne andel 18,4 %.

Der er således ikke tvivl om, at der frem til, at erhvervsuddannelsesreformen og folkeskolereformen kommer til at virke efter hensigten, bliver et markant problem med at imødekomme arbejdsmarkedets behov for faglært arbejdskraft.

Og som Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne ser det, kan et element i den nyligt indgåede politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser risikere at bidrage til dette problem. Her taler vi om den moderne hf, som skal være både professionsorienteret, have praktikforløb og have direkte adgang fra 9. klasse.

Helt overordnet så vi helst, at hf vedblev at være et uddannelsestilbud primært for voksne og med en almen profil. På den anden side anerkender vi naturligvis den politiske aftale om de gymnasiale uddannelser, og vi forstår godt, hvis det er problematisk igen at åbne den politiske aftale.

Set fra de unges side er den moderne hf en spændende og godt tænkt uddannelse – Og vi tror, at den bliver en direkte konkurrent til erhvervsuddannelserne, særligt eux og muligvis også de erhvervsgymnasiale uddannelser. Vi ved, at dette ikke er den politiske hensigt, men erhvervsskoler rundt om i hele landet observerer i øjeblikket, hvordan de lokale udbydere af hf i samarbejde med

¹ Tal opgjort af MBUL

erhvervsakademierne planlægger efter, at aktiviteten på hf vil stige gevaldigt. Disse nye hf-elever, forventer vi, vil i høj grad komme fra de elever, der i dag vælger en erhvervsuddannelse.

En af bevæggrundene for gymnasireformen med skærpede adgangskrav var jo netop det modsatte – nemlig at få flere til at vælge en erhvervsuddannelse fremfor en gymnasial uddannelse og dermed at få uddannet flere faglærte. Men hvis dette skal lykkes, mener Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne, at det er nødvendigt at se på, hvorledes den nye hf også vil kunne bidrage til at få flere faglærte ud til et kraftigt efterspørgende arbejdsmarked.

Det er derfor nødvendigt, at give de erhvervsskoler, der søger den nye hf, udbudsret hertil. Det åbner for, at erhvervsskolerne på forskellig vis kan introducere en bred gruppe elever til de muligheder, der findes i erhvervsuddannelsessystemet.

Erhvervsskolerne vil kunne tilbyde elever, der undervejs i deres uddannelse fortryder deres hf-valg, et godt alternativ inden for erhvervsuddannelserne – et valg, der kan realiseres uden institutionsskift og derved minimere risikoen for, at eleverne falder helt ud af uddannelsessystemet. Mere end 2000 elever årligt forlader hf og disse kunne med fordel tilbydes en faglært uddannelse i stedet.²

Elever, der har færdiggjort deres hf på en erhvervsskole, kan også være potentielle ansøgere til erhvervsuddannelserne, fordi de kender erhvervsskolemiljøet og de muligheder, der knytter sig til erhvervsuddannelsessystemet. Ud fra en umiddelbar betragtning vil dette fremstå som et problem, da disse elever får dobbeltuddannelse, men den problemstilling må pt. sammenholdes med arbejdsmarkedets akutte og langsigtede behov for at kunne rekruttere kvalificerede faglærte.

Samtidig vil der være oplagte muligheder for at udvikle meritmodeller, så elever fra hf, der efterfølgende søger en erhvervsuddannelse, kan få afkortet deres erhvervsuddannelsesforløb. Her ligger det lige for at hente inspiration fra eux-forløbene, som bygger på synergien mellem de almene og de erhvervsrettede fag.

Der er også andre mere kvalitative grunde til, at det er oplagt at give ansøgende erhvervsskolerne udbudsret til hf.

Erhvervsskolerne er karakteriseret ved et professionelt og erhvervsrettet uddannelsesmiljø for unge, og skolerne råder over lærere især fra hhx og htx,

² Tallet stammer fra MBUL's statistikdatabase

som i alle relevante fag er godkendt til undervisning på gymnasialt niveau. Det gælder både i de almene fag og i de erhvervsrettede fag i fagpakkerne.

Erhvervsskolernes brede udbud af mange forskellige uddannelser giver samtidig mulighed for at tilbyde elever fra hf et meget varieret og righoldigt udbud af både almene og erhvervsrettede valgfag.

Alle lærerne har stor erfaring med undervisning med både et erhvervsrettet og et anvendelsesorienteret perspektiv. Lærere med sådanne kompetencer er særligt relevante i hf-forløb.

De merkantile fagpakker i den moderne hf indeholder konkrete fag hentet direkte fra hhx. På dette område vil en række erhvervsskoler eksklusivt kunne tilbyde eleverne en undervisning af særlig høj kvalitet helt på niveau med undervisningen i hhx.

Børne- og Undervisningsudvalget har 29. juni 2016 udbedt sig Ministerens kommentar til TEC Københavns forslag om muligheden for at udbyde erhvervsrettet HF, jf. BUU alm. Del – bilag 231. Ministeren svarede, at intentionen primært har været at styrke og forny hf-uddannelsen på de institutioner, som allerede i dag udbyder hf.

Men Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne vil med denne henvendelse igen opfordre til, at Børne- og Undervisningsudvalget drøfter ovenstående problematikker og pointer om den moderne hf.

Ligeledes beder vi udvalget forholder sig til den problemstilling, at den moderne hf risikerer at lede elever væk fra erhvervsuddannelserne og at det således bliver endnu sværere at levere den faglærte arbejdskraft, som efterspørges.

Og afslutningsvis vil vi bede udvalget drøfte, om udvalget aktivt vil anbefale Ministeren at bakke op om de ansøgninger, som måtte komme fra erhvervsskoler, om muligheden for at udbyde den moderne og professionsorienterede hf.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier - Lederne stiller gerne op på et udvalgsmøde og uddyber ovenstående. Da den moderne hf allerede udbydes fra 1. august 2017 er dette en sag, der hurtigst muligt bør komme fokus på.

Med venlig hilsen

På vegne af Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne
Direktør Lars Kunov